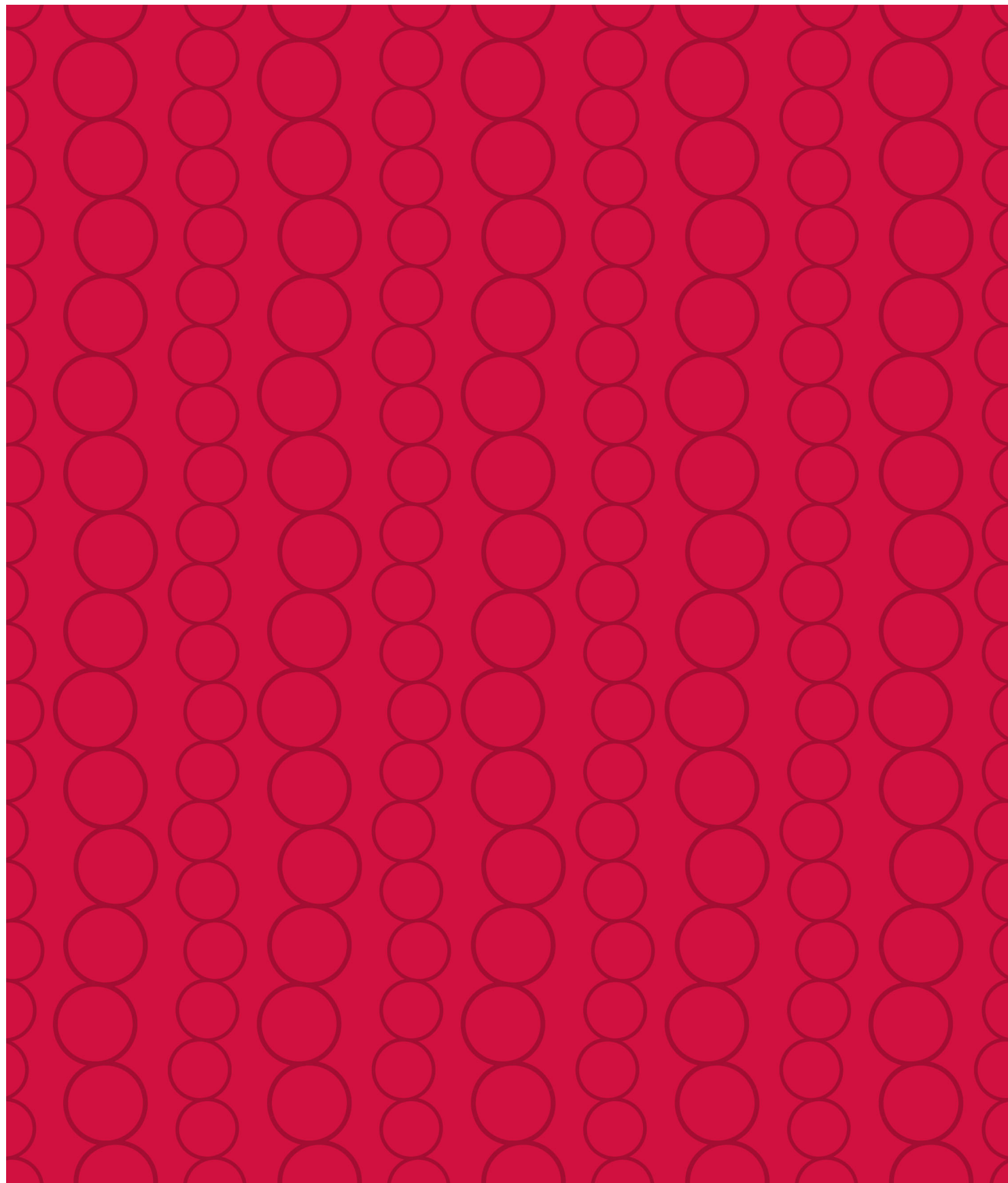

ÅRSRAPPORT 2021

Forord

Nesten to år med pandemi har satt sine spor på både planlegging og gjennomføring av aktiviteter. Året 2021 ble preget av koronarestriksjoner og nedstenginger, og det ble ekstra viktig å være synlig i det digitale rom. Nettsider og sosiale medier spiller en viktig rolle i vårt arbeid som pådriver for likestilling, kanskje særlig under korona. Vi har derfor i året som gikk prioritert arbeidet med en ny nettside under Universitetet i Agder sin fane. Under arbeidet med ny nettside ble ideen til et normkritisk fotoprojekt unnfanget. Mangfoldet i samfunnet speiles ikke i særlig stor grad gjennom media og som et senter for likestilling er det viktig for oss å utfordre stereotypene. Ved hjelp av fotograf Tomas Gunnarsson fikk vi tatt illustrasjonsbilder som bryter med stereotyper knyttet til blant annet funksjon, kjønn, religion og etnisitet og som vi kan benytte i formidlingsarbeidet vårt. Noen av bildene vil også brukes inn i et større normkritisk bildeprosjekt i form av en metodehåndbok som kan benyttes av kommuner, bedrifter og organisasjoner i deres arbeid for å bryte med stereotyper i kommunikasjon og formidling. Arbeidet med metodehåndboken vil igangsettes våren 2022.

Godt samarbeid er kjernen for vår virksomhet og utvikling. Vi har i løpet av året samarbeidet tett med de andre likestillingssentrene i landet. Vi samarbeidet blant annet om opprettelsen av en felles digital nettskoleportal. Denne portalen skal videreutvikles i 2022 med tilgang til nye nettkurs knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag. Et nytt nasjonalt samarbeid, *Større mangfold – friere valg: Tiltak for kjønnsperspektiv i karriere- og utdanningsvalgene*, ble også påstartet i 2021. Dette er et ettårig prosjekt med støtte fra Kulturdepartementet og et samarbeid mellom Senter for likestilling, Likestillingssenteret, Reform og Likestillingssenteret KUN.

I samarbeid med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og Kulturdepartementet arrangerer vi årlig regionale dialogmøter i Agder, forankret i Solberg-regjeringens *Handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion 2020-2023*. Formålet for dialogmøtet om rasisme i fjor var å skape lokal forankring og dialog på tvers av Agderregionen. I år arrangerte vi dialogmøte om muslimfiendtlighet og islamofobi i Agder med fokus på unges erfaringer og perspektiver. Videre hadde årets regionale likestillingskonferanse *HVER.DAG.RASISME*, rasisme som tema.

I kjølvannet av #metoo har Senter for likestilling tilbudt en rekke kurs og seminarer på forebygging av seksuell trakassering. Kursene er tilpasset den enkelte aktør og vi kan dermed tilby kurs for ulike bransjer og sektorer i offentlig og privat sektor, organisasjoner, studenter og ungdommer. I år har vi gjennomført flere kurs særlig knyttet til helse- og sosialsektoren.

Vi har i 2021 vektlagt å bygge opp kompetanse på aktivitets- og redegjørelsesplikten gjennom deltakelse i Bufdir sitt nasjonale utviklingsprosjekt og gjennom samarbeid med Likestillings- og diskrimineringsombudet og de andre likestillingssentrene i landet. I tillegg har vi gjennomført fagseminar og fagdager knyttet til digitalisering og kunstig intelligens (KI). Dette er et område som er nytt for oss, men det er et viktig område å følge med på. I henhold til Solberg-regjeringens nasjonale strategi for kunstig intelligens skal KI kunne legges til rette for inkludering, mangfold og likebehandling i fremtiden.

Kompetanseenheten for kjønns- og seksualitetsmangfold under Senter for likestilling arbeider både internt på UiA og eksternt med tematikken kjønns- og seksualitetsmangfold. Kompetanseenheten har et mål om å bidra til økt synlighet og forståelse for kjønns- og seksualitetsmangfold, blant annet gjennom seminar, arrangement og kurs. I samarbeid med Institutt for psykososial helse har vi etablert en tverrfaglig etter- og videreutdanning på kjønns- og seksualitetsmangfold for profesjonsutøvere. Første kull ble tatt imot våren 2021 og andre kull mottas vår 2022.

På vegne av senteret vil jeg benytte anledningen til å takke dyktige medarbeidere, gode samarbeidspartnere og alle som har bidratt inn til våre prosjekter og arrangementer i løpet av året som gikk! En særlig takk rettes til Kultur- og likestillingsdepartementet, Kunnskapsdepartementet, UiA og Agder Fylkeskommune, som finansierer vårt arbeid.

Åsta Lovise H. Einstabland

Leder, Senter for likestilling, Universitetet i Agder

Innhold

1.	OM SENTER FOR LIKESTILLING	4
	SENTERETS VISJON OG FORMÅL	4
	FORSKNING OG KUNNSKAPSUTVIKLING	4
	ANSATTE VED SENTER FOR LIKESTILLING	4
	ANSATTE VED KOMPETANSEENHETEN FOR KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD	5
2.	BIDRAG TIL FORSKNING OG KUNNSKAPSUTVIKLING	
	FORSKNING	5
	UNDERVISNING	5
	DELTAGELSE I ARBEIDSGRUPPER, REFERANSEGRUPPER OG NETTVERK	5
3.	KOMPETANSEENHETEN FOR KJØNNS- OG SEKSUALITETSMANGFOLD	6
4.	SEKSUELL TRAKASSERING	8
5.	KJØNNSDELTE UTDANNINGSVALG	9
6.	FUNKSJONSEVNE	10
7.	RASISME, DISKRIMINERING OG HATEFULLE YTRINGER	11
8.	ARBEIDSLIV	12
9.	DELTADELSE I INTERNASJONALE PROSJEKTER	14
10.	SENTER FOR LIKESTILLING SITT ARBEID VED UiA	15
11.	SENTER FOR LIKESTILLING PÅ NETT OG SOSIALE MEDIER	16
	NYHETSSAKER PUBLISERT PÅ EGEN NETTSIDE	16
12.	SENTER FOR LIKESTILLING I MEDIA	18
	AVIS	18
	MAGASIN OG TIDSSKRIFT	18
	PODCAST	18
13.	AKTIVITETER I 2021	18
	SENTERETS ARRANGEMENTER	18
	OPPDRAG	20

1. Om Senter for likestilling

Senterets visjon og formål

Senter for likestilling har et bredt formål som vektlegger både forsknings- og utviklingsaktiviteter. Dette setter oss i en særstilling nasjonalt. Senteret er utviklet på en grunnleggende idé om forskning som en sentral faktor i regional utvikling. Forskning er avgjørende for både problemforståelse og for utvikling av tiltak på likestillingsfeltet.

Senterets visjon

Senter for likestilling skal med sine aktiviteter bidra til at alle får flere reelle muligheter uavhengig av kjønn, etnisitet, funksjonsevne, religion, seksuell orientering, kjønnsidentitet og kjønnsuttrykk, og dermed får økt individuelt handlingsrom.

Senterets formål

Senter for likestilling skal samle og styrke forskning og kompetanse på likestilling i Agder, styrke utdanning og formidling på dette feltet og være en drivkraft for økt likestilling i regionen. Agder utmerker seg negativt på likestillings- og levekårsstatistikken til SSB sammenlignet med landsgjennomsnittet. Regionen har i tillegg utfordringer knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag som kjønns- og seksualitetsmangfold, etnisitet, religion, og nedsatt funksjonsevne.

Derfor jobber Senter for likestilling ut ifra et bredt likestillingsperspektiv. Diskrimineringsgrunnlagene og tematikk senteret jobber med er kjønn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, kjønnsuttrykk, etnisitet, religion, nedsatt funksjonsevne, seksuell trakassering, hatefulle ytringer, mangfold i arbeidslivet, og vold i nære relasjoner. Gjennom å jobbe interseksjonelt sees disse temaene i sammenheng, noe som gir et mer robust grunnlag for aktive tiltak mot diskriminering.

Senter for likestilling skal være en samarbeidsarena mellom forskning og utdanning knyttet til likestilling, offentlig sektor, næringsliv og frivillige organisasjoner i regionen. Senteret skal styrke universitetets samfunnskontakt. Samarbeidet mellom de ulike partene skal bidra til å sikre målrettet, relevant og anvendbar forskning, praksisrettet utdanning og kompetanseheving om likestilling, samt at utviklingsarbeid i regionen er tuftet på forskningsbasert kunnskap.

Forskning og kunnskapsutvikling

Senter for likestilling skal bidra til å samle og styrke et fagmiljø på likestillingsforskning i Agder. Samlingen og oppbyggingen av et regionalt forskningsmiljø – som er innlemmet i nasjonale og internasjonale forskningsnettverk – skal danne den faglige kjernen som senterets andre aktiviteter springer ut fra. En sterk regional forskningskompetanse på et bredt likestillingsfelt er nødvendig for å kunne gjøre utviklingsarbeid og tiltak i regionen mer treffsikkert og effektivt.

Senterets formål sier at senterets forskningsaktiviteter skal spenne over hele FoU-kjeden, fra grunnforskning på den ene siden til forskningsbasert rådgivning på den andre. Senteret skal prioritere forskning med både vitenskapelig og samfunnsmessig relevans. Forskning som gir anvendbar kunnskap om landsdelens likestillingsutfordringer, skal vektlegges. Senteret skal videre samordne informasjon om ulike likestillingsprosjekter og aktiviteter i regionen og være en arena for utvikling og koordinering av større FoU-prosjekter.

I tillegg har senteret knyttet til seg flere forskere ved Universitetet i Agder gjennom ulike prosjekter som senteret finansierer.

Senter for likestilling fotografert av Genusfotografen Tomas Gunnarson høsten 2021. Syv kvinner poserer rakrygget foran en murvegg.

Ansatte ved Senter for likestilling

Åsta Lovise Einstabland

Leder for Senter for likestilling

Hanne Drangsholt

Rådgiver (permisjon fra mars 2021)

Claudia Klostergaard

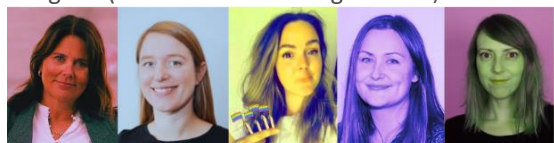
Rådgiver

Maren Therese Garman Launes

Prosjektmedarbeider (fra januar til september 2021)

Ingunn Sognes Tveit

Rådgiver (vikar fra mai 2021 og ut 2021)

Åsta Lovise Einstabland, Hanne Drangsholt, Maren Teresie Garman Launes, Claudia Klostergaard, Ingunn Sognes Tveit

Ansatte ved Kompetansenheten for kjønns- og seksualitetsmangfold

Elanor Halvorsen Brendmo

Seniorrådgiver og leder for Kompetansenheten

Thea Litschi

Rådgiver (fra august 2021 -)

Daniel Helland

Prosjektmedarbeider (januar til mai 2021)

Tonje Kristin Moser

Prosjektmedarbeider (fra mai 2021 -)

Kasper Vijn Nome

Prosjektmedarbeider (januar til mai 2021)

Kasper Vijn Nome, Thea Litschi, Tonje Kristin Moser, Elanor Halvorsen Brendmo og Daniel Helland.

2. Bidrag til forskning og kunnskapsutvikling i 2021

Forskning

I 2021 har kompetansenheten ved senteret bidratt inn med midler til en ph.d.-stilling ved Institutt for psykososial helse ved UiA. Stipendiaten skal forske på psykisk helse blant transpersoner i Norge.

Prosjektet *Seksuell trakassering blant studenter ute i obligatorisk praksis innen helse- og omsorgssektoren*, finansiert av UH-nett Vest, UiA, samt indirekte fra tilskuddet fra Bufdir gjennom egenfinansiert arbeidstid, har resultert i artikkelen: «Hot case-workers and squint-eyed whores» - *Sexual harassment of Norwegian social- and health care students in practical training*. Artikkelen er nå fagfellevurdert og ble i februar 2022 publisert i [NORA - Nordic Journal of Feminist and Gender Research](#). Prosjektet har, i tillegg til å genere ny forskning, skapt inspirasjon til oppbyggingen av et faglig nettverk og en søknad til Norsk forskningsråd med prosjektet *School culture and prevention of sexual harassment in rights-based education* (SAPPHIRE). SAPPHIRE er et nordisk samarbeidsprosjekt som ledes av førsteamanuensis Irene Trysnes ved UiA.

Undervisning

Senter for likestilling har siden 2007 hatt en sentral rolle i planleggingen og gjennomføringen av Universitetet i Agders halvårsstudium i likestilling. Åsta Lovise Einstabland fra senteret har vært både koordinator og hovedforeleser for studiet.

Likestillingsstudiet gir 30 studiepoeng og går på vårsemesteret. Studiet inneholdt vår 2021 følgende emner: Likestilling: Et offentlig og privat ansvar (10 stp.), Likestilling: Sosialisering og kjønnsroller (10 stp.) og Likestilling: Organisasjon og ledelse (10 stp.).

Studiet setter søkelys på hvordan gutter, jenter, menn og kvinner får flere reelle muligheter uavhengig av kjønn og dermed økt individuelt handlingsrom. Det gir også kjennskap til andre diskrimineringsgrunnlag som etnisitet, nedsatt funksjonsevne og seksuell orientering og kjønnsidentitet.

Deltakelse i arbeidsgrupper, referansegrupper og nettverk

Senter for likestilling deltar i en rekke samarbeidsgrupper og nettverk. Gjennom å delta i disse gruppene får senteret mulighet til å ta del i aktivt likestillingsarbeid, og får hevet egen kompetanse på visse områder. Her følger en liste over noen grupper vi har vært en del av i løpet av 2021:

- Agder for alle: et nettverk som er pådriver for å utvikle Agder som en åpen, inkluderende og internasjonalt rettet landsdel.

- Sensor i sertifiseringsordningen av mangfoldsledere, i samarbeid med Seema AS og Norsk Sertifisering.
- Den nasjonale komiteen for Personalledelse (SNK 540), Standard Norge.
- Arbeidsgruppa til JAVEL! Mangfoldsuka ved UiA. Vi feirer mangfoldet og ønsker alle gamle og nye studenter en god studiestart med faglige og sosiale arrangementer.
- Agdernettverket, som tar utgangspunkt i handlingsplanen «Retten til å bestemme» - mot negativ sosial kontroll, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse.
- Arbeidsgruppen til den årlige regionale Likestillingskonferansen på Universitetet i Agder.
- Forskningsgruppen «Religiøse minoriteter og religiøst mangfold» ved Universitetet i Agder.
- Forskningsgruppen i samfunnsfagsdidaktikk og utdanningsforskning ved Universitetet i Agder.
- Observatør i Likestillings- og inkluderingsutvalget (LIU) ved Universitetet i Agder.

I det følgende vil årsrapporten inneholde en gjennomgang av aktiviteter knyttet til de ulike fagområdene som Senter for likestilling jobber med. Vi gir først en beskrivelse av vår aktivitet på feltet kjønns- og seksualitetsmangfold. Deretter følger en gjennomgang av aktiviteter under fagfeltene seksuell trakassering, utdanningsvalg, nedsatt funksjonsevne, diskriminering og hatefulle ytringer, arbeidsliv og internasjonale prosjekter. Vedlagt vil dere også finne en oversikt over gjennomførte arrangementer.

3. Kjønn- og seksualitetsmangfold

Rapporten Skeives levekår i Agder fra 2018 viser at skeive skårer dårligere enn majoritetsbefolkningen på en rekke levekårsindikatorer slik som psykisk helse, diskrimineringserfaring og mangel på kompetanse fra offentlige instanser. I 2020 fikk Senter for likestilling midler gjennom Kunnskapsdepartementet til å opprette en kompetanseenhet for kjønns- og seksualitetsmangfold. I august 2020 var den første heltidsstillingen i Kompetanseenheten på plass med leder og seniorrådgiver Elanor Halvorsen Brendmo. I 2021 har enheten blitt styrket med en rådgiver i 50 % stilling og en rådgiver i 100 % stilling. Alle stillingene i enheten er midlertidige, men vi håper på finansiering på mer permanent grunnlag i årene som kommer.

Kompetanseenheten for kjønns- og seksualitetsmangfold forevige av Genusfotografen Tomas Gunnarson. Fra venstre ser vi Elanor Halvorsen Brendmo, Tonje Moser og Thea Litschi.

Utvikling av kurs og metodehåndbok for ansatte i skolen

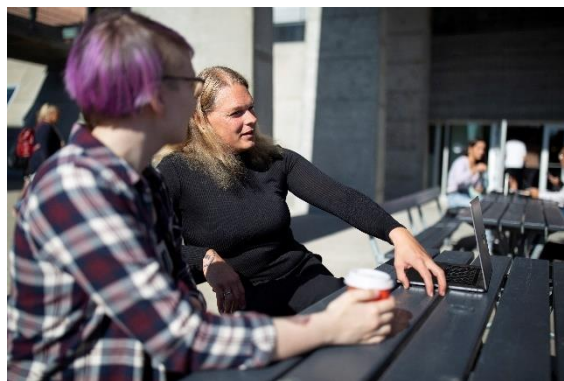
Levekårsundersøkelser fra de seneste årene viser at kompetanseheving er særlig viktig i utdanningssektoren, da mange elever og studenter som bryter med normer for kjønn og seksualitet melder om at de har blitt møtt med for lav kompetanse i løpet av sin skolegang. Da Thea Litschi, som er utdannet lektor, ble ansatt som rådgiver i enheten, bestemte vi oss for å utvikle og avholde kurs for å øke kompetansen blant lærere og andre ansatte i utdanningssektoren i Agder. Ved kursdeltagelse vil ansatte få utdelt kursmateriell i form av en metodebok som Litschi har utviklet høsten 2021. Metodeboken vil fungere som en forlenging av og en komplementering til kurset. Både kurset og metodeboken vil ferdigstilles i løpet av våren 2022.

Kompetanseenheten har i løpet av høsten mottatt forespørsler fra skoler i regionen med ønske om seminar for de ansatte eller undervisning for elevene. Flere av skolebesøkene har blitt utsatt til våren 2022 på grunn av korona, men ett skolebesøk ble gjennomført høsten 2021 på Høvåg skole i Lillesand. Her møtte vi 8. -10. trinn, samt de ansatte på ungdomstrinnet som fikk undervisning i normkritisk pedagogikk og inkluderende språk.

Kartlegging av pensum ved profesjonsstudiene på UiA

UiA skal ifølge handlingsplanen *Likestilling, inkludering og mangfold* «sørge for at relevante utdanninger (f.eks. lærerutdanningen, folkehelseutdanningene og studieprogrammer som utdanner ledere) tilfører studentene tilstrekkelig kunnskap og forståelse for LHBTIQ-personers levekår og rettigheter». Vi har derfor startet en kartlegging av pensum på en rekke profesjonsutdanninger som Sykepleie-, Barnevern- og Lærerutdanningen. Målet med denne undersøkelsen er å kartlegge hvor mye studenter ved UiA lærer om kjønns- og seksualitetsmangfold i løpet av studietiden og hvor godt forberedt de er på fremtidige møter med personer som representerer et kjønns- og seksualitetsmangfold. Dette arbeidet skulle innledningsvis kartlegge perspektiver på kjønns- og seksualitetsmangfold fra det første halvannet året med nytt pensum av omleggingen 2019. Siden vi ser verdien av å kartlegge fullverdige studieløp, ønsker vi å utvide kartleggingen til å dekke hele studieforløpet. Vi er dermed vår 2022 i gang med å innhente resterende pensum og vil deretter gjøre kvantitative analyser av datamaterialet i løpet av 2022.

Vi ønsker å bruke kartleggingen som et utgangspunkt for diskusjoner rundt hvordan vi kan sikre et godt undervisningstilbud på kjønns- og seksualitetsmangfold ved UiA. En ønsket effekt er en større bevissthet rundt hva studentene lærer om kjønns- og seksualitetsmangfold ved universitetet, samt innsikt i eventuelle kunnskapshull.

Bilde av to studenter ved UiA i samtale. Kvinne med lilla, kort hår holder i en kaffekopp mens hun ser bort fra kameraet og mot en kvinne med langt lyst hår i samtale med noen utenfor bildet. Fotograf: Tomas Gunnarson.

Etter- og videreutdanning på kjønns- og seksualitetsmangfold for profesjonsutøvere

I samarbeid med Institutt for psykososial helse har vi etablert en etter- og videreutdanning på kjønns- og seksualitetsmangfold for profesjonsutøvere ved UiA. Første kull ble tatt imot våren 2021 og andre kull mottas vår 2022. Målet med denne etter- og videreutdanningen er at profesjonsutøvere som jobber tett med mennesker skal ha grunnleggende kunnskap om kjønns- og seksualitetsmangfold. Vi har tro på at økt kompetanse på, og forståelse for kjønns- og seksualitetsmangfold, vil kunne ha den effekt at møter mellom ansatte og skeive pasienter, klienter, studenter eller brukere blir bedre.

Lærebok i kjønns- og seksualitetsarbeid

I arbeidet med kartleggingen av pensum har det kommet forespørsler fra forelesere om en egen lærebok på tematikken. Kompetanseenheten ønsker derfor, i samarbeid med fagmiljøet i sexologi ved Institutt for psykososial helse ved UiA, å lage en lærebok om kjønns- og seksualitetsmangfold til bruk i høyere utdanning. Levekårsundersøkelser og ulike forskningsrapporter fra de seneste årene stadfester behovet for økt kompetanse om kjønns- og seksualitetsmangfold både i skolen, i helsevesenet og i barnevernet. Vi ser derfor et behov for en tverrfaglig lærebok om kjønns- og seksualitetsmangfold rettet mot profesjonsutdanninger som sosionom-, sykepleie-, vernepleie- og lærerutdanningen – studier hvor du etter endt utdanning skal ut og jobbe med mennesker. Med boken ønsker vi å tilby studentene oppdaterte og faglig funderte forståelser for kjønns- og seksualitetsmangfold.

Samarbeid med Skeive Studenter Agder

I 2021 har vi hatt et godt og nært samarbeid med Skeive Studenter Agder. Vi har planlagt arrangement sammen i anledning skeivt kulturår 2022 og søkt midler fra Bufdir i samarbeid med FRI Agder og Institutt for psykososial helse. Enheten og Skeive Studenter Agder har sammen løftet opp tematikk som mer inkluderende undervisning under Javel! Mangfoldsuka og inkluderende og trygge toalettfasiliteter ved UiA.

Arendalsuka

Kompetanseenheten har et mål om å bidra til økt synlighet og forståelse for kjønns- og seksualitetsmangfold, blant annet gjennom seminar, arrangement og forelesninger. Enheten gjennomførte blant annet panelsamtalen *Helsehjelp til personer med kjønnsinkongruens - Veien videre med de nye retningslinjene*, hvor vi samlet fagpersoner regionalt og nasjonalt til samtale i UiA-teltet under Arendalsuka. Med samtalen ønsket vi å rette søkelys på et godt og verdig helsetilbud for personer med kjønnsinkongruens uavhengig av hvor i landet man bor. Panelsamtalen ble streamet og opptak ble gjort tilgjengelig gjennom UiA sine nettsider. Samtalen ble senere publisert i TransNorge sin Podcastserie.

Fra venstre ser vi Aleksander Sørli og Ingunn Wik som ser i retning Esben-Esther Pirelli Benestad som holder mikrofonen og taler til publikum under panelsamtale ved Arendalsuka. Fotograf: Ingunn Sognnes Tveit.

Podcastserien QiA

Enheten har høsten 2021 jobbet med Podcastserien QiA som slippes våren 2022. Serien tar opp tematikk som kvinnelig maskulinitet, informasjonssikkerhet for skeive med minoritetsbakgrunn, skeiv identitet og tro og feministiske prinsipper tilknyttet teknologi og internett. Utgangspunktet er å gi lyttere en rask populærvitenskapelig innføring på tematikk innen kjønn, seksualitet og likestilling.

4. Seksuell trakassering

Seksuell trakassering er et alvorlig arbeidsmiljøproblem og et stort problem blant ungdom og unge voksne. Konsekvensene for dem det rammer er alvorlige og kan føre til store psykiske og økonomiske belastninger. Senter for likestilling jobber systematisk med dette samfunns- og likestillingsproblemet gjennom forebyggende kurs og seminarer, i tillegg til deltakelse i ulike forskningsprosjekter og generell formidling.

Kursene vi tilbyr er tilpasset den enkelte aktør, noe som gjør at vi oppleves relevante uavhengig av om bestiller er tilknyttet offentlig-, frivillig- eller privat sektor. Det er en målsetting å gi den enkelte deltaker større innsikt og kunnskap om hva seksuell trakassering er og gi dem redskap til å forhindre seksuell trakassering. I tillegg fokuserer vi på lovverket og det ansvaret ledere har for å forebygge seksuell trakassering. For å kvalitetssikre kursene har vi alltid en evaluering før vi avslutter. Det er kun gjennom tilbakemeldinger fra deltakeren vi ser hva som fungerer og hva som bør utbedres.

Siden 2018 har vi tilbudt kurset *HMX - kurs mot seksuell trakassering*. Kurset ble utviklet i samarbeid med de andre likestillingssentrene og Likestillings- og diskrimineringsombudet. Fra 2018-2020 deltok vi også i et prosjekt i regi av NIKK (Nordisk information för kön) som er tilknyttet Nordisk ministerråd. Her ble det utarbeidet et kurs rettet mot helsesektoren, *Let's talk*. Det ble også utarbeidet informasjonsmateriale som kan bestilles gratis gjennom Senter for likestilling. Elementer fra begge kursene benyttes når vi tilpasser nye kurs.

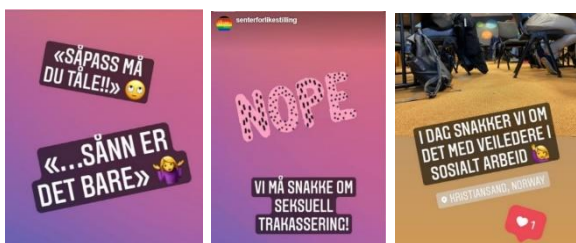
I samarbeid med de andre likestillingssentrene har vi opprettet en digital nettskoleportal. I tillegg til opprettelsen av et digitalt mikrokurs, basert på *Let's talk*, vil det publiseres et nettkurs om seksuell trakassering i nettskoleportalen i løpet av 2022. Arbeidet med dette kurset er godt i gang, men ferdigstillingen gjenstår.

Et av resultatene i prosjektet «Seksuell trakassering på arbeidsplasser innen helse- og omsorgssektoren», hvor vi utviklet et web-banner som illustrerer opplevelsen av uønsket seksuell oppmerksomhet.

Covid-19 har også i 2021 satt mye på vent, ved at planlagte kurs har blitt avlyst eller utsatt. I løpet av våren 2021 fikk vi likevel avholdt flere tilpassede kurs på seksuell trakassering for ansatte i Kristiansand og Arendal kommune, Sørlandet sykehus og for praksisveiledere tilknyttet sosionomstudiet ved Universitetet i Agder. Målsettingen for sistnevnte kurs er at praksisveiledere skal være tryggere på hva seksuell trakassering er, og vite hva de skal gjøre dersom en student opplever seksuell trakassering i praksis. Deres tilbakemelding var at kurset er nyttig og hadde overførbarhet til deres daglige arbeid med og uten studenter.

Kursing av praksisveiledere tilknyttet studier med obligatorisk praksis ved UiA ser vi på som særlig effektivt og viktig. Gjennom disse kursene øker vi ikke bare kompetansen til ansatte og deres arbeidsplass, men også studentenes, ved at praksisplassene besitter kompetansen og vet hva de skal gjøre dersom studentene opplever seksuell trakassering. Effekten av dette er at studenter har større sannsynlighet for å gjennomføre praksis og studieløpet, samt får en erfaring med hvordan seksuell trakassering skal håndteres på en arbeidsplass. I Universitetet i Agders handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold 2021-2024 er dette ett av seks tiltak mot seksuell trakassering som Senter for likestilling har medansvar for å gjennomføre.

Eksempel på formidling i SoMe knyttet til kursvirksomhet, her i form av en «story» på Facebook.

5. Kjønnssdelte utdannings- og yrkesvalg

I 2021 har vi fortsatt å ha særlig fokus på å tilby og utvikle digitale kompetansehevende kurs innen fagområdet kjønnssdelte utdannings- og yrkesvalg, også utenfor Agder. I tillegg har vi fått ekstra bevilgning til gjennomføring av det nasjonale prosjektet «Større mangfold – friere valg; et tiltak for økt kjønnsperspektiv i karriere- og utdanningsveiledningen».

Kompetansehevende kurs

Det har vært vesentlig for senteret å kunne fortsette å tilby kompetansehevende kurs, slik som *Kjønnssdelte utdanningsvalg*, selv i en pandemisituasjon. Kurset har forankring i UngIDag-utvalget og deres utredning *Jenterom, gutterom og mulighetsrom – Likestillingsutfordringer blant barn og unge*. Utredningen viser at det er stort potensiale for å bedre inkludere kjønnsperspektivet i karriereveiledningen. Kunnskapsoppsummeringen *Kjønnssdelte utdannings- og yrkesvalg* utført av Institutt for samfunnsforskning har også vært sentral i utviklingen av kurset *Kjønnssdelte utdanningsvalg*. For å sikre trygg og god gjennomføring også under Covid-19 har vi tilstrebet å gjøre kompetansen vår tilgjengelig digitalt i 2021. Det ble avholdt to digitale kurs for ca. 80 karriereveiledere i Viken, samt en heldags forelesning om kjønnssdelte utdanningsvalg for 40 karriereveilederstudenter ved OsloMet.

Formålet med kurset har vært at deltakerne skal treffes på tvers av skoler, trinn og kommuner for å utveksle erfaringer og ideer om tematikken. I tillegg skal deltakerne sitte igjen med refleksjoner og kunnskap som gjør dem i stand til å identifisere kjønnsroller og hvordan disse spiller inn i utdanningsvalg. Slik vil de i enda større grad kunne støtte de elevene og studentene de møter som vurderer eller ønsker å velge utradisjonelt. Målgruppen for kurset har vært karriere- og studierådgivere i ungdomskolen, videregående og høyere utdanning, samt karrieresentrene rundt om i Agder. Lærere som jobber med faget utdanningsvalg, har også deltatt på kurset.

Deltakerne gir tilbakemelding om at kurset gir nytteverdi i deres arbeidshverdag og at det er behov for mer kompetanse og konkrete verktøy til bruk i veiledningen og inn i skolen, for å rekruttere og ivareta elever som velger utradisjonelt. Alle har fått tilsendt aktuell NOU og PP-presentasjon med øvelser til bruk på egen skole og veiledningssituasjon. I 2022 skal vi fortsette å tilby kurs, og vi skal blant annet, i samarbeid med KUN Likestillingssenter, ferdigstille et nettkurs om kjønnssdelte utdanningsvalg. Utviklingen av nettkurs vil kunne gjøre det enda enklere og mer fleksibelt å ta kompetansehevende kurs. Kurset er det eneste nasjonale nettkurset som rettes mot karriereveiledere.

Nasjonalt prosjekt Større mangfold – friere valg

Senter for likestilling ved Universitetet i Agder, Likestillingssenteret, Reform (Ressurssenter for

menn) og likestillingssenteret KUN (Kvinneuniversitetet i Nord) fikk i 2021 bevilget 2 millioner, til det felles nasjonale prosjektet *Større mangfold – friere valg; Tiltak for kjønnsperspektiv i karriere- og utdanningsveiledningen*, for å bidra til et mindre kjønnsdelt arbeidsmarked. Det er ønskelig at ungdom tar bevisste og kunnskapsbaserte utdanningsvalg, ettersom det vil gi både større mangfold og friere valg, noe som er hensiktsmessig både for samfunnet og individet. Prosjektets varighet er på et år, med oppstart i september 2021. Senteret skal lede prosjektet sammen med tre stedlige prosjektansvarlige fra Likestillingssenteret, KUN og Reform.

Noen av årsaksforklaringene til de unges tradisjonelle utdanningsvalg handler om kunnskapsmangel om yrker og muligheter. Dette til tross for at læreplanen for faget «utdanningsvalg» gir tydelige føringer om at kjønnsrelaterte perspektiver skal implementeres i undervisningen og at det finnes mange gode rådgivere ute i den norske skolen. En kartlegging fra 2010 viser også at rådgivere i liten grad ivaretar kjønnsperspektivet i sitt arbeid (Mathiesen, Bungum og Buland, 2011).

Det skal i prosjektet opprettes regionale nettverk, i henholdsvis fylkene Agder, Viken og Trøndelag og samarbeides med både fylkeskommune, eksisterende rådgivernettsverk og videregående skoler med yrkesfag. Deltakerne i nettverkene varierer noe i fylkene, men vil hovedsakelig bestå av de som gir, eller har ansvar for veiledning i karrierevalg som skoleledere, lærere og karriereveiledere fra ungdomsskole, videregående opplæring studieforberedende, videregående opplæring yrkesfag, opplæringskontor og karrieresenter. I samarbeid med nettverkene, skal vi øke kompetanse om kjønnsperspektiv i karriereveiledningen, identifisere utfordringer, og utvikle en samordnet tiltaksplan for regionene. For å sikre medvirkning og kvalitetssikre tiltak vil vi også samarbeide med skoler i regionene som har yrkesfaglige studieprogrammer og som har elever som har valgt utradisjonelt. Det skal også utarbeides en overførbart metodikk for å utvikle tiltaksplaner som sikrer et kjønnsperspektiv i karriere- og utdanningsveiledningen. I tillegg skal det utvikles et nettkurs om bevisste utdanningsvalg for elever på 10. trinn.

Representanter fra de fire likestillingssentrene i Norge sitter i litt dårlig belyst trappeoppgang med hvite vegger. Foran fra venstre sitter Ole Bredesen Nordfjell, Sara Hope Lygre og Ingunn Sognnes Tveit. Bak fra venstre sitter Tanya Skjønhaug, Mari Aarbakke, Claudia Klostergaard og Ina Slaveykov. Til høyre i bildet står Goro Ree-Lindstad og lener seg til rekkverket. Her fra første oppstartsmøte i september 2021.

6. Funksjonsevne

VIP-instruktørutdanning

Som en forlengelse av fagdage Trygg i egen seksualitet, i 2020, startet Arendal og Kristiansand kommune opp til sammen seks VIP-grupper for mennesker med utviklingshemming i 2021. VIP-programmet gjennomføres av ansatte i kommunene som har gjennomført instruktørutdanningen for VIP hos Likestillingssenteret og Nok. Hamar. En ansatt ved Senter for likestilling og en ansatt ved Kompetanseenheten for kjønns- og seksualitetsmangfold har i løpet av seks arbeidsdager i september gjennomført VIP-utdanningen sammen med 12 ansatte innenfor tjenesten Habilitering for voksne fra Arendal og Kristiansand kommune og er nå sertifiserte VIP-instruktører.

VIP-instruktørutdanning planlegges utvidet i årene som kommer! Senter for likestilling ved UiA kan nå, i samarbeid med Likestillingssenteret Hamar, bistå og veilede nåværende og kommende kommuner i Agder som gjennomfører VIP grupper. VIP-programmet består av 12 moduler som tar opp temaene følelser, grensesetting, vold og overgrep. Hver modul varer i to timer og deltakerne møtes en gang i uken over 12 uker. Modulene er satt sammen av mange praktiske øvelser og små kunnskapsbolker som skal utfordre og styrke kunnskapen hos deltakerne.

Målet er å gi mennesker med intellektuell funksjonsnedsettelse kunnskap og trygghet til å

sette grenser for seg selv, forstå egne og andres følelser og ikke minst forstå hva som er vold.

7. Rasisme, diskriminering og hatefulle ytringer

Etter å ha arbeidet mer i dybden med rasisme og diskriminering på grunnlag av religion og etnisitet i 2020, har vi sett et behov for å utvide vår virksomhet på feltet rasisme. Det har derfor i 2021 blitt prioritert å bruke en mer betydelig del av våre ressurser enn tidligere år, til å være et tilstedeværende fagmiljø for samarbeid og dialog med lokale og regionale organisasjoner, samt kommuner, og gi innspill og delta på regionale og nasjonale høringer. I tillegg har vi hatt flere arrangementer med rasisme på agendaen og tilbydd kompetansehevende kurs i 2021.

Arrangementer

Politisk debatt om rasisme i Agder

I januar arrangerte vi den politiske debatten «Ingen rasister i våre gater - hva må til for å vekke et politisk engasjement mot rasisme i Agder». Debatten var et resultat av dialogmøte mot rasisme i Agder 2020, hvor en av løsningene foreslått av deltakerne var ansvarliggjøring og å utfordre lokale politikere. Debatten var et samarbeid med Kristiansand kommune og Institutt for sosialt arbeid og sosiologi ved UiA. Punkter til diskusjon var hvorvidt rasisme eksisterer i Agder, grensen mellom ytringsfrihet og rasisme, partienes program og forslag til tiltak og løsninger. Politiske partier som var representert på debatten var SV, Høyre, Rødt, FrP, V, Demokratene, MDG og AP, og debatten ble ledet av Marthe Wilhelmsen, leder for Sosiologiforeningen i Agder og Vidar Udjus, journalist FVN. Da debatten ble arrangert, var vi underlagt strenge covid-19 restriksjoner, som gjorde at vi ikke kunne ha publikum fysisk til stede. Det ble derfor brukt en del midler til å livesende debatten, samt lagre opptak og til publisering og spredning. Rundt 250 personer har sett debatten.

Rasisme? Ikke en problemstilling i vår kommune

Minoriteter i Norge møter rasisme hver dag. Det var et fullsatt telt på Langbryggen i Arendal da Senter for likestilling ved UiA og Likestillingssenteret KUN inviterte til paneldebatt om strukturell rasisme i norske kommuner, under Arendalsuka 2021.

Fra venstre: Marita Holmset -Varpe fra Norsk Folkehjelp, Kjersti Utne ved Trondheim kommune, Katrine Nøtvedt ved Bergen kommune, Stina Ihle Amankwah fra Minotenk Bergen og Azra Halilović scenekunstner og minoritetskonsulent i Trondheim kommune.

Panelet var samstemt: det må jobbes med bevisstgjøring og konkrete tiltak mot rasisme i kommunene i Norge. Bildet bekreftes også i en rekke omfangsrapporter og det utarbeides nå nye handlingsplaner mot rasisme og diskriminering på grunnlag av etnisitet og religion på ulike nivå. Kommunen har en viktig rolle som samfunnsutvikler og arbeidet med å utvikle handlingsplaner pågår for fullt i to av landets største kommuner, Bergen og Trondheim. På regjeringensnivå ble den nyeste handlingsplanen lansert i 2020.

Senter for likestilling var hovedarrangør og arrangementet ble streamet via UiA sin nettside.

Stina Ihle Amankwah, rådgiver ved Minotenk er frustrert over kommunenes funn, men er samtidig forsiktig optimistisk: «Dette er ikke noe nytt, men det som er nytt er at kommunen går inn for faktisk å avdekke!»

Kompetansehevende kurs

Flerkulturell kommunikasjon i barnehager

I 2021 utviklet og gjennomførte vi et digitalt kurs om flerkulturell kommunikasjon for barnehageansatte i Kvinesdal kommune. Kurset var tredelt og bestod av en første del; normkritikk som pedagogisk virkemiddel, andre del; lovverk og forebygging av diskriminering og tredje og siste del; diskusjonsoppgaver tilknyttet barnehage-caser. Til

grunn lå ISF sin rapport fra 2020 *Etnisk og religiøs mangfold i arbeidslivet*, samt NOU 2019:19 *Jenterom, gutterom og mulighetsrom – Likestillingsutfordringer blant barn og unge*. Tilbakemeldingene fra deltakerne var at kurset var nyttig og aktuelt for dem i deres arbeidshverdag. De ønsker seg mer kunnskap om temaet og konkrete verktøy.

Dialogmøte om rasisme i Agder

I samarbeid med Barne-, ungdoms- og familiedirektoratet (Bufdir) og Forum for tro- og livssyn Kristiansand, arrangerte Senter for likestilling det regionale dialogmøtet «Unge muslimske stemmer i Agder», den 9. november 2021. Dialogmøte er forankret i Solberg-regjeringens *Handlingsplan mot rasisme og diskriminering på grunn av etnisitet og religion 2020-2023*, punkt 8; dialogmøter om rasisme og diskriminering, og finansieres av Kulturdepartementet. Vi trenger bedre innsikt og forståelse for hvordan unge muslimer forhandler sin religiøse identitet på ulike nivåer i Agder. Dialogmøtet skulle videre tilrettelegge for erfaringsutveksling på tvers av organisasjoner og enkeltpersoner.

Noen av spørsmålene vi stilte var; Hva preger deg som ung muslim i Agder? Hvordan preger religionen din hverdag? Hvor henter du kunnskap fra? Og hva tenker du om rasisme, muslimsfientlighet og islamofobi? Med disse, blant andre gode spørsmål, skapte vi rom for refleksjon med fokus på positive og negative erfaringer med det å være ung og muslim i Agder.

Deltakerne ønsker seg flere lignende arrangementer i framtiden. Her står noen av deltakerne under arrangementet «Unge muslimske stemmer i Agder», sammen med Rahma Hamed: debutforfatter av den selvbiografiske boken «Å samle solstråler fra Mosul til Drammen», Idil Abdi Abdule Mohamed som er rettssosiolog og medforfatter av boken «Unge muslimske stemmer», samt medarrangør Forum for tro- og livssyn.

Tilbakemeldingene fra deltakerne var at det å få en arena på unges premisser for å snakke om positive og vanskelige erfaringer med å være ung muslim i

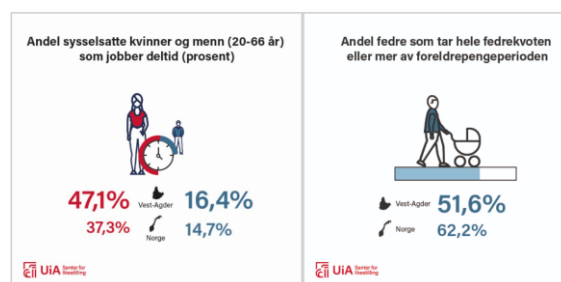
Agder var veldig hensiktsmessig. Deltakerne ønsker seg flere lignende arrangementer i framtiden. Alle var enige om at en slik plattform har bidratt til å få kunnskap om egne og andres opplevelser, noe som kan bidra til at deltakerne står sterkere i egne rettigheter og i sin religiøse identitet.

8. Arbeidsliv

Likestilling i arbeidslivet handler om at kvinner og menn, uavhengig av nasjonalitet og etnisk opphav, religion og livssyn, hudfarge, politisk syn, seksuell orientering, kjønnsidentitet, funksjonsevne eller alder, skal ha like muligheter og rettigheter i arbeidslivet.

Kjønnslikestilling i Agder

Hvert år presenterer Statistisk sentralbyrå (SSB) et sett med tolv indikatorer som er viktige og relevante for å beskrive graden av likestilling mellom kvinner og menn på lokalt og nasjonalt nivå. Årlig lager Senter for likestilling illustrasjonsbilder for å synliggjøre og tilgjengeliggjøre denne informasjonen.

Illustrasjonsbilder bygd på Senter for likestilling sin bearbeiding av SSBs statistikk på kjønnslikestilling i Norge. Illustrasjonsbildene viser hvordan det står til med likestillingen på Agder, sammenlignet med resten av landet. Figuren til venstre viser andel kvinner og menn som jobber deltid, regionalt og nasjonalt. Figuren til høyre viser andelen fedre som tar ut fedrekvoten, regionalt og nasjonalt.

Ved å vise til status og endringer i praksis på ulike felt som har relevans for likestilling, skal indikatorene være et redskap for brukere innen offentlig forvaltning, media, forskning, kommuner og befolkningen generelt i deres videre arbeid for likestilling.

Aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP)

Det er innført en forsterket aktivitets- og redegjørelsesplikt (ARP) i likestillings- og diskrimineringsloven fra og med 2020. Det som er nytt er at arbeidsgiver skal gjøre en lønnskartlegging og en kartlegging av ufrivillig deltid, som ledd i aktivitetsplikten, bokstav a.

I inneværende år har Senter for likestilling deltatt i Bufdirs prosjekt om aktivitets- og redegjørelsesplikten knyttet til utvikling av indikatorer og maler. Her har vi i 2021 bidratt inn i to arbeidsgrupper. Effekten av dette arbeidet er bredere innsikt for prosjektdeltakerne, tettere samarbeid og spissing av kompetanse.

Vi har også deltatt i et samarbeidsprosjekt med likestillingssentrene og Likestillings- og diskrimineringsombudet. Målet for samarbeidet har vært å utvikle et kursopplegg om ARP som er godt tilpasset lokale forhold og som er enkelt tilgjengelig.

Våren 2021 har vi gjennomført fire digitale kurs om likestillings- og diskrimineringslovverket, med til sammen over 300 deltakere. I løpet av høsten har vi gjennomført to digitale kurs i ARP. Målgruppen har vært ansatte i offentlig sektor i Agder og studenter tilknyttet Likestillingsstudiet ved Universitetet i Agder. I tillegg har vi gjennomført et digitalt kurs om ARP for et nettverk for mangfoldsledere i både offentlig og privat sektor.

Illustrasjonsbilde: Mann følger nøye med på en yngre kvinne, som peker på en planlegging, mens hun snakker. Fotograf: Tomas Gunnarsson

Mangfoldsledelse

Dagens arbeidsliv er mangfoldig, og mangfoldet er en styrke for virksomheter så lenge det håndteres og ledes på en hensiktsmessig måte. Mangfoldsledelse er en ledelsesstrategi for implementering av mangfold i organisasjoner og virksomheter. Sentralt for mangfoldsledelse er at ulike oppfatninger og perspektiv i virksomheten blir sett og anerkjent.

Senteret har siden 2017 jobbet med mangfoldsledelse i form av seminarer og foredrag om tematikken, samt deltakelse i Norsk Standard, ekspertkomiteen for mangfoldsledelse og Norsk Sertifisering.

Vi ser at interessen og behovet for kunnskap på feltet er økende. I 2021 har vi samarbeidet med UiA om kunnskapsutvikling på mangfoldsledelse, i henhold til universitetets nye handlingsplan for likestilling, inkludering og mangfold. Vi har gjennomført to innføringskurs for ledere og ansatte i personalenheten ved universitetet, *KRÆSIKURS I INKLUDERENDE KOMMUNIKASJON - om mangfold, inkludering og normkritisk kommunikasjon*. Målet videre er å bygge opp tre kurspakker på mangfoldsledelse.

Likestilling med kunstig intelligens

Kunstig intelligens (KI) står sentralt i den digitaliseringen som pågår i samfunnet vårt. Det benyttes for å påvirke små og store beslutninger i våre liv, og kan slå ut i alt fra hvilken Netflix-serie du velger til om du får innvilget lån, hvorvidt du blir innkalt til et jobbintervju eller om du får innvilget en søknad av NAV. I Solberg-regjeringens nasjonale strategi for kunstig intelligens står det at kunstig intelligens skal legge til rette for inkludering, mangfold og likebehandling, men hvordan fungerer dette i praksis? Vi er ikke forberedt på likestillingskonsekvensene av denne nye teknologien, og vi er bare i startgropen av forskning på dette emnet i Norge (Kilden Kjønnsforskning, 2020). Derfor har senteret i 2021 satt KI og likestilling på dagsorden og gjennomført ulike fagseminarer med hensikt å få et innblikk i tematikken og gjøre oss kjent med ulike fagmiljøer som jobber med kunstig intelligens. I tillegg har vi, i godt samarbeid med BUFDIR, invitert til to dagers seminar med alle likestillingssentrene i Norge, med studiebesøk til Mechatronics Innovation Lab (MIL) og I4HELSE- innovasjonsarena for samskaping av bærekraftige helse-teknologiske løsninger ved Universitetet i Agder.

Bilde fra studiebesøk på Mechatronics Innovation Lab i forbindelse med en fagsamling om digitalisering, kunstig intelligens og likestilling. Bildet viser en gruppe mennesker i en halvsirkel rundt en menneskelignende robot.

9. Deltakelse i internasjonale prosjekter

I 2021 er Senter for likestilling engasjert i seks internasjonale prosjekter. Disse prosjektene er knyttet opp til ulike oppdragsgivere som NIKK (Nordisk informasjon for kunnskap om kjønn), EØS-midler, Interreg Europa, samt ERASMUS+ Youth.

Unge stemmer for likestilling i Norden

I prosjektet «Unge stemmer for likestilling i Norden!» blir ungdom utfordret til å komme frem til konkrete løsningsforslag knyttet til bærekraftsmålene 2030. Prosjektet tar utgangspunkt i unges perspektiv på likestilling ved bruk av design thinking som metode. Prosjektansvarlig er Senter for likestilling. Øvrige prosjektmedlemmer er KVINNO i Danmark, Region Värmland i Sverige, Copenhagen Business School og UiA CoLab. Finansiering: Nordisk Ministerråd/NIKK, samt 50 % egenfinansiering. Tidsrom: 2020-2022.

Fire kvinner sitter foran en vegg dekket av bærekraftsmålene 2030. Kvinne i grønt peker mot bærekraftsmål nummer 15 med de andres oppmerksomhet rettet mot seg. Fotograf: Tomas Gunnarson

EØS prosjekt: Oeste+igual

Prosjektet skal kartlegge, utvikle og implementere tiltak som skal gjøre det lettere å balansere arbeid og familielivet i 12 portugisiske kommuner i regionen Oeste. Prosjektet består av prosjekteier Oeste-CIM (Portugal), i samarbeid med 12 kommuner i regionen Oeste, samt prosjektpartner Senter for likestilling ved UiA. Tidsrom: 2020-2022.

EØS-prosjekt: Network of local authorities for equality

Prosjektet skal danne et nasjonalt likestillingsnettverk bestående av 9 kommuner i Portugal. I nettverket skal det utveksles erfaringer, holdninger og utfordringsbilde skal kartlegges, og tiltak for å øke kjønnslikestilling i arbeidslivet skal

implementeres i de involverte kommunene. Prosjekteier er Questao de Igualdade (Portugal) med Senter for likestilling som prosjektpartner. Prosjektet har stått på vent i 2021 på grunn av restriksjoner og sykdom i forbindelse med Covid-19 i Portugal og Norge. I løpet av våren 2022 vil Senter for likestilling få besøk av representanter fra de 9 kommunene for en erfaringsutveksling. Tidsrom: 2020-2023.

Bilde av program for fagdag om kjønnsnormer og likestilling for lærere i grunnskolen i prosjektet (Re) design affections.

EØS-prosjekt: (Re) Design affection

Prosjektet skal gi lærere og elever kunnskap om likestilling og utvikle pedagogiske verktøy slik at barn og unge kan identifisere og motvirke ulikheter. I løpet av 2021 holdt ADICE kurs om kjønnsnormer og likestilling for flere hundre deltakere, bestående av elever, lærere, foresatte og fritidsklubber. Prosjekteier er ADICE og Senter for likestilling er prosjektpartner. Aktivitetene ble hovedsakelig gjennomført ved hjelp av digitale plattformer. Tidsrom: 2020-2022.

ERASMUS+: Dare to create

Prosjektet skal gi ungdom bevissthet om likestilling gjennom kreative utdannelsesmetodologier. Utveksling for deltakere mellom 18-30 år. Prosjektet består av partnere fra SOPRO (Portugal), Insitute of you power (Kroatia), Placements Unites societies of Balkans (Hellas), Associazione Sikanie (Italia), Senter for likestilling (Norge), TEAM4Excellence (Romania), Asociacion Amigos de Europe Leonardo da Vinci (Spania) og UCAM (Spania). I 2021 deltok 7 representanter fra de involverte organisasjonene på et todagers planleggingsseminar. I løpet av de to dagene fikk vi informasjon om rammeverk og fordelte oppgaver for selve utvekslingen 22. - 29. juni 2022. Våren 2022 rekrutteres fem unge deltakere mellom 18 og 30 år fra Agder som reiser til Barcelos i Portugal med prosjektleder fra Senter for likestilling. Tidsrom: 2020-2021 (utsatt til 2022 pga. Covid-19).

Interreg Europa: FEMINA

Prosjektet jobber for økt kvinneandel i teknologi- og kunnskapsbedrifter i Europa ved å lage en handlingsplan basert på beste praksiser, som partnere og samarbeidsaktører skal iverksette og evaluere. Arezzo Innovation; AREZZO – Siena Chamber of Commerce, Craft and Agriculture; Athens University of Economics and Business – Research Centre; Regional Development Fund on behalf of the Region of Sterea Ellada; Bucharest Ilfov Regional Development Agency; SODERCAN; Region Dalarna; DG Women Issues and Gender Equality, Government of Cantabria; CMO STAMM. Advisory board fra Norge er NODE-Eyde klyngen og Senter for likestilling. Det er utarbeidet en Youtube-video om prosjektet for de som vil vite mer om prosjektet: [The Interreg Europe FEMINA Project](#). Tidsrom: 2018-2023.

10. Senter for likestilling sitt arbeid ved UiA

Universitetet i Agder etterstreber å være et inkluderende og mangfoldig universitet, og ønsker at alle skal føle seg inkludert og velkommen som ansatt og student. I 2021 kom det en ny handlingsplan fra UiA på Likestilling, inkludering og mangfold. Senter for likestilling har hovedansvaret, eller medansvaret, for arbeidet med ti unike tiltak under denne handlingsplanen. Som et likestillings-senter ved UiA er vi i tillegg involvert i en rekke aktiviteter ved universitetet i løpet av året.

Senter for likestilling arrangerer Javell! Mangfoldsuka i samarbeid med studentorganisasjoner, STA, SIA helse og enheter ved universitetet som tilretteleggingskontoret og rektoratet. Javell! Mangfoldsuka arrangeres hvert år i uke 3, men vi arrangerer også en mangfoldsmarkering hver høst ved studiestart. Målet er at alle studenter fra tidlig studiestart skal føle seg sett, inkludert og ivaretatt uavhengig av identitet og utfordringer. Under Mangfoldsuka i 2021 inviterte Senter for likestilling psykolog Maria Østhassel til et digitalt foredrag for studenter og ansatte ved UiA. Kompetanseenheten for kjønns- og seksualitetsmangfold og Skeive Studenter Agder samarbeidet om et foredrag om inkluderende undervisning.

Som et ledd i vårt bidrag til «En by for alle» i 2021 tilbød Senter for likestilling tre digitale kurs, i samarbeid med Likestillings- og diskrimineringsombudet (LDO). *Diskriminering på*

1,2,3, Hva er aktivitets-, - og redegjørelsesplikten og Hva er trakassering. Dette var åpne kurs som trakk flere hundre deltagere og som ble meget godt mottatt.

Vi gjennomførte høsten 2021 et frokostseminar med Genusfotografen, Tomas Gunnarsson, rettet mot ansatte i kommunikasjonsavdelingen ved Universitetet i Agder. Temaet var kjønnsbevissthet og inkluderende kommunikasjon med utgangspunkt i Gunnarssons arbeid som fotograf. Målet med seminaret var å vise hvordan vi kan ta i bruk bredden av mangfoldet i befolkningen, unngå stereotyper og få frem flere stemmer i mediebilde. Vi har i tillegg gjennomført kompetansehevende kurs om inkluderende språk og kommunikasjon for ledere og HR-ansatte ved UiA. Kurset blir videreført i 2022, som et ledd i en større satsning på kompetansehevende tiltak på mangfoldsledelse.

Senterets kompetanse blir også tatt i bruk inn i ulike studieretninger ved UiA som likestillingsstudiet og etter- og videreutdanningen SEX901 Kjønnsmangfold og seksuelt mangfold.

For å fremme masteroppgaver på likestillings- og mangfoldstematikk lyser Senter for likestilling ut åtte stipender årlig på kr. 10 000 til UiA-studenter. Alle studentene som mottar stipend, presenterer så funnene sine i åpne seminarer når oppgavene er levert.

Som nevnt tidligere deltar vi i arbeidsgruppen for UiA's årlige regionale likestillingskonferanse. Sammen med UiA har vi en koordinerende rolle og bidrar inn i planlegging og gjennomføring av konferansen. Arbeidsgruppa inviterer inn regionale samarbeidspartnere som sammen løfter opp dagsaktuelle likestillingtemaer. I 2021 var teamet rasisme, en tematikk som var naturlig å fokusere på i kjølvannet av Black Live Matters. Konferansen ble utsatt en rekke ganger, men ble gjennomført både fysisk og digitalt med over 200 deltakere i desember.

I tillegg deltar senteret som observatør i Likestillings- og inkluderingsutvalget (LIU) ved Universitetet i Agder som er et initiativtakende og rådgivende organ oppnevnt av Universitetsstyret.

11. Senter for likestilling på nett og i sosiale medier

2021 ble preget av koronarestriksjoner og nedstenginger, og det har også i år vært viktig å nå ut på digitale flater. Vi var derfor glade for å kunne lansere en ny nettside under Universitetet i Agder sin fane. Senter for likestillinger er nå å finne på: www.uia.no/senterforlikestilling. Ved å ha felles plattform som Universitetet er vi forespeilet at synligheten vil øke, noe som gjør at vi kan nå ut til enda flere!

I arbeidet med nye nettsider ble ideen om et normkritisk bildeprosjekt skapt. I 2021 har vi hatt et nært og godt samarbeid med Genusfotografen Tomas Gunnarson, som til daglig jobber med å utfordre stereotypier, knyttet til ulike diskrimineringsgrunnlag, i kommunikasjon og formidling. Gunnarson har tatt nye bilder til nettsiden vår, men også til en metodehåndbok om inkluderende språk og billedbruk.

Genusfotografen Tomas Gunnarson avfotografert mens han tar bilder til våre nye nettsider. Her ser vi Gunnarson mens han fotograferer en av våre medarbeidere.

Senter for likestilling ønsker å bruke sosiale medier mer aktivt, både til å spre kunnskap om likestillingsutfordringer i Norge og Agder, og til å nå ut med informasjon om den kompetansen vi besitter og kan tilby. I desember forsøkte vi en ny form for

kunnskapsformidling med julekalenderen 24 råd til et mer likestilt samfunn.

Senter for likestilling lagde i 2021 en julekalender med 24 råd til et likestilt samfunn. Råd nummer 1 lød som følger: «Sett deg som nyttårsforsett å ikke kommenter folk sine kropper i fremtiden. Vi anbefaler prosjektet 365 kroppsmyster av Carina Carlsen, aka fetmenfattet».

Facebook-siden vår har i 2021 vokst fra 1491 følgere til 1774, mens Instagram kontoen vår har vokst fra 765 til 967 følgere. Facebook er en viktig kanal for å fremme arrangementer og meningsinnhold, men vi ser at vi med Instagram når en yngre målgruppe. I tillegg til å nå ut på egne nettsider, Facebook og Instagram, sender Senter for likestilling ut nyhetsbrev via e-post til ca. 150 abonnenter flere ganger i året.

Kompetanseenheten fikk seg også en Instagramkonto i 2021. Interesserte kan finne oss ved å søke på kompetanseenheten.uia!

Nyhetsaker publisert på egen nettside

Søk doktorgradsstipendiat i psykisk helse og uhelse hos personer som representerer kjønns- og seksualitetsmangfold

Publisert: 5. januar 2021

Vi tilbyr en etter- og videreutdanningsstudie i "Kjønnsmangfold og seksuelt mangfold"

Publisert: 20. januar 2021

Tilbakeblikk på Javel! Mangfolduka ved UiA 2021

Publisert: 25. januar 2021

Bli kjent med Maren Garmann Launes

Publisert: 27. januar 2021

Få med deg kurs med Likestillings- og diskrimineringsombudet under En by for alle

Publisert: 27. januar 2021

Masterstipend for UiA-studenter

Publisert: 2. mars 2021

Vi starter feministisk lesesirkel

Publisert: 2. mars 2021

Skriver du masteroppgave med skeiv tematikk?

Publisert: 3. mars 2021

I dag markerer vi den internasjonale kvinnedagen

Publisert: 8. mars 2021

Likestillingssentrene nettskole

Publisert: 12. mars 2021

Årsrapport 2020

Publisert: 12. mars 2021

Hva skal til for at kvinners stemmer blir hørt i det politiske ordskiftet?

Publisert: 23. mars 2021

Kurs om kjønnsdelte utdanningsvalg for karriereveiledere i Viken

Publisert: 9. april 2021

Indikatorer for kjønnslikestilling 2019

Publisert: 9. april 2021

Feiret åpningen av Kompetanseenheten!

Forfatter: Elanor Halvorsen Brendmo. Publisert: 26. april 2021

Nye fjes på senter for likestilling

Forfatter: Claudia Klostergaard. Publisert: 18. mai 2021

Har du kjennskap til ARP?

Forfatter: Åsta Lovise Einstabland. Publisert: 25 mai, 2021

Historisk tilbakeblikk: norske kvinners inntog i middelklasseyrker

Forfatter: Ingunn Sognnes Tveit. Publisert: 8. juni 2021

En likestilt barnehage?

Forfatter: Ingunn Sognnes Tveit. Publisert: 9. juni 2021

Islamsk på norsk?

Forfatter: Ingunn Sognnes Tveit. Publisert: 10. juni 2021

Skeiv historie i Norge: Fra homofil til skeiv frigjøringskamp

Forfatter: Ingunn Sognnes Tveit. Publisert: 11. juni 2021

«Det er jo normale barn, bortsett fra...»

Forfatter: Ingunn Sognnes Tveit. Publisert: 14. juni 2021

Nytt samarbeidsprosjekt for økt kjønnsperspektiv i utdanningsvalg

Forfattere: Claudia Klostergaard og Ingunn Sognnes Tveit. Publisert: 25. juni 2021

Ny Feministisk lesesirkel!

Forfatter: Maren Garman Launes. Publisert: 28. juni 2021

Senter for likestilling vokser

Forfatter: Ingunn Sognnes Tveit. Publisert: 2. august 2021

Rasisme? Ikke en problemstilling i vår kommune

Forfatter: Ingunn Sognnes Tveit. Publisert: 31. august 2021

Patriarkatet faller!

Forfatter: Maren Garman Launes. Publisert: 18. august 2021

Vi har fått ny nettside!

Publisert: 3. September 2021

Er du den vi leter etter til vårt normbrytende fotoprojekt?

Forfatter: Maren Garman Launes. Publisert 3. september 2021

Frokostseminar med Genusfotografen

Forfatter: Maren Garman Launes. Publisert 6. september 2021

Program for Likestillingskonferansen

Publisert: 29. november 2021

Julehilsen 2021

Forfatter: Ingunn Sognnes Tveit. Publisert: 23. desember 2021

12. Senter for likestilling i media

Avis

Snakker om unges utfordringer i podkast

Forfatter: Bjørn Hoel

Lister, 3. januar 2021

UiA-siviløkonomer: Menn tjener 30 prosent mer enn kvinner

Forfatter: Rune Øidne Reinertsen

Fædrelandsvennen, 8. mars 2021

Minst en viktig begrunnelse til å si ja takk til Pride

Forfatter: Thea Litschi og Elanor Halvorsen

Brendmo

Fædrelandsvennen, 24. august 2021

I dag er det du som er sjefen

Forfatter: Lederplass

Agderposten, 13. september 2021

Så mye setter de pris på kollegaene: - Hun er en hel heiagjeng pakket inn i en person

Forfatter: Monika B. Birkeland og Jarle R. Martinsen

Fædrelandsvennen, 24. desember 2021

Magasin og tidsskrift

Framing Britney Spears setter lys på hvordan kvinner behandles i media

Forfatter: Helene Lundgreen

Melk og honning, 24. februar 2021.

Skeive i Agder rapporterer at de møter flere negative holdninger og mer diskriminering, enn skeive i andre deler av landet

Forfatter: Caroline Ugelstad Elnæs

Blikk, 12. april 2021

Ja, vi elsker likestilling!

Forfatter: Karen Eikrem

Unikum, 6. april 2021

Trenger du mer kunnskap om kjønnsmangfold? En ny etter- og videreutdanning kan gi deg det

Forfatter: Solfrid Rød

Fontene, 17. februar 2021

Podcast

Minoriteter i demokratiet

Innlegg ved Kompetanseenheten i podkasten

Minoriteter i demokratiet i forbindelse med

Demokratiuka ved UiA.

Arrangør: Studentforeningen Skeive Studenter i

Agder, 4. mai 2021

Kvinne med alvorlig uttrykk holder en gul lapp i hendene med skriften «Protestere». Fotograf: Tomas Gunnarson.

13. Aktiviteter i 2021

For å fremme likestilling og hindre diskriminering har Senter for likestilling gjennom foredrag, veiledning, seminarer, kurs og konferanser nådd i underkant av 2000 personer gjennom 2021. Disse personene tar med seg perspektiver og kunnskap på likestillingsarbeid videre inn i sin arbeidshverdag, noe som kommer kollegaer og brukere til gode. På lang sikt er vi med på å endre holdninger og forståelser av likestilling til et langt større antall mennesker enn de vi møter ansikt til ansikt.

Senterets arrangementer

I 2021 har senteret avholdt en rekke arrangement på de ulike diskrimineringsgrunnlagene, både fysisk og digitalt. Under følger en oversikt over de arrangementene vi har vært hoved- eller medarrangører på.

18. januar

LHBTQ+ studentenes hverdag på UiA

Arrangør: Skeive studenter i Agder og

Kompetanseenheten for kjønns- og

seksualitetsmangfold

Antall deltakere: Åpen Zoom-forelesning

Målgruppe: Studenter og ansatte ved Universitetet i Agder

19. januar

Hvem sa hva? Foredrag med Helene Uri
Arrangør: Senter for likestilling
Antall deltakere: 30
Målgruppe: Studenter ved likestillingsstudiet

28. januar

Politisk debatt om rasisme i Agder
Arrangør: Institutt for sosiologi, Kristiansand kommune og Senter for likestilling
Antall deltakere: Arrangementet ble strømmet og har til nå blitt sett mer enn 300 ganger
Målgruppe: Åpent for alle

9. februar

Likestillings- og diskrimineringsrett på 1-2-3
Arrangør: Senter for likestilling og LDO
Antall deltakere: ca. 100
Målgruppe: Studenter og ansatte ved UiA, HR, tillitsvalgte

10. februar

Aktivitets- og redegjørelsesplikten (ARP) for arbeidsgivere – hvordan sikre et systematisk og målrettet arbeid med likestilling i egen virksomhet
Arrangør: Senter for likestilling og LDO
Antall deltakere: ca. 100
Målgruppe: Studenter og ansatte ved UiA, HR, tillitsvalgte

11. februar

Hva er trakassering – og hvordan kan man forebygge og hindre at det skjer?
Arrangør: Senter for likestilling og LDO
Antall deltagere: ca. 100
Målgruppe: Studenter og ansatte ved UiA, HR, tillitsvalgte

3. mars

Hvordan håndtere stress, angst og utbrenthet med psykolog Maria Østhassel @Psyktdeg
Arrangør: Javel! Mangfoldsuka og Senter for likestilling
Antall deltakere: 180
Målgruppe: Studenter og ansatte ved Universitetet i Agder

19. mars

Hva skal til for at kvinnelige stemmer blir hørt i det politiske ordskiftet frem mot valget 2021?
Arrangør: Senter for likestilling
Antall deltakere: 43
Målgruppe: hele Norge

8. april

Feministisk Lesesirkel: Det annet kjønn - den elskende kvinnen (Simone de Beauvoir)
Arrangør: Senter for likestilling
Antall deltakere: 13
Målgruppe: mennesker i alle aldre som er interessert i feministisk litteratur

15. april

Offisiell åpning av Kompetanseenheten for kjønns- og seksualitetsmangfold
Arrangør: Kompetanseenheten
Antall deltagere: 25

10. juni

Feministisk Lesesirkel: The Will to Change: men, Masculinity and love (bell hooks)
Arrangør: Senter for likestilling
Antall deltakere: 11
Målgruppe: mennesker i alle aldre som er interessert i feministisk litteratur

17. august

Rasisme? Ikke en problemstilling i vår kommune
Arrangør: Bufdir, KUN og Senter for likestilling
Antall deltagere: Fullt hus i UiA-teltet på Langbrygga i Arendal
Målgruppe: Åpent for alle

Tonje Moser, rådgiver i Kompetanseenheten, ledet panelsamtalen Helsehjelp til personer med kjønnsinkongruens - Veien videre med de nye retningslinjene. Her leser hun fra innledningen. Moser har på seg en svart t-skorte med teksten «butches against transphobia». Fotograf: Ingunn Sognnes Tveit.

17. august

Helsehjelp til personer med kjønnsinkongruens -
Veien videre med de nye retningslinjene
Arrangør: Kompetanseenheten for kjønns- og
seksualitetsmangfold
Antall deltagere: Fullt hus i UiA-teltet på
Langbrygga i Arendal.
Målgruppe: Åpent for alle, men ønsket spesifikt å
nå helsepersonell

9. november

Dialogmøte i Agder: Unge muslimske stemmer i
Ager
Arrangør: Senter for likestilling, Forum for tro- og
livssyn Kristiansand og Bufdir.
Antall deltagere: 23
Målgruppe: Unge muslimer i Agder-regionen

Oppdrag

*Senteret mottar flere henvendelser fra ulike aktører
som blant annet ønsker foredrag, workshops, eller
kurs på likestillingsfeltet. Det er en effektiv måte for
senteret å nå ut bredt og drive kompetanseheving.*

21. januar

Crashcourse i normkritikk – Hvorfor og hvordan.
Arrangør: Senter for likestilling ved UiA. Digitalt kurs
i forbindelse med JAVEL! Mangfoldsuka
Antall deltagere: 13
Målgruppe: Studenter og ansatte ved Universitetet i
Agder

12. februar

Kurs mot seksuell trakassering
Arrangør: Kristiansand kommune
Antall deltagere: 35
Målgruppe: HR, tillitsvalgte og ledere

19. februar

Kurs mot seksuell trakassering
Arrangør: SSHF
Antall deltagere: 30
Målgruppe: Ansatte ved SSHF, ledere, tillitsvalgte
og verneombud

24. - 25.mars

Kompetansehevende kurs; Kjønnssdelte
utdanningsvalg
Arrangør: Viken rådgivernetttverk
Antall deltagere: 80 deltagere
Målgruppe: Karriererådgivere og veiledere i fylket
Viken.

22. april

Forelesning om kjønnssdelte utdanningsvalg
Arrangør: OsloMet
Antall deltagere: 40 deltagere
Målgruppe: Karriereveilederstudenter ved OsloMet
(etter- og videreutdanning).

27. mai

Kurs: Flerkulturell kommunikasjon i barnehager i
Kvinesdal kommune
Arrangør: Kvinesdal kommune
Antall deltagere: 10
Målgruppe: Styrer og avdelingsledere i barnehager i
Kvinesdal

24. august

Panel samtale ledet av Kompetanseenhetens Elanor
Halvorsen Brendmo etter Fagseminar om ny
nasjonal levekårsundersøkelse
Arrangør: Skeive Sørlandsdager, FRI Agder og
Kristiansand Kommune
Antall deltagere: 25
Målgruppe: Innbyggere i Kristiansand og omegn.
Samtalen ble også strømmet.

8. september

Kurs: Let's talk, forebygging av seksuell
trakassering
Arrangør: SSHF
Antall deltagere: 8
Målgruppe: Ansatte ved SSHF, ledere, tillitsvalgte
og verneombud

21. oktober

Kurs: Let's talk, forebygging av seksuell
trakassering
Arrangør: Institutt for sosiologi og sosialt arbeid ved
UiA
Antall deltagere: 26
Målgruppe: Veilederseminar for sosialt arbeid

26. oktober

Innlegg: Hva er seksuell trakassering?
Arrangør: Arendal kommune
Antall deltagere: 20
Målgruppe: HR, tillitsvalgte og ledere i Arendal
kommune

3. november

Skeiv og troende
Innlegg ved Kompetanseenheten for kjønns- og
seksualitetsmangfold
Arrangør: Forum for tro og livssyn Kristiansand
Antall deltagere: 10
Målgruppe: Medlemmer av Forum for tro og livssyn
Kristiansand

10. november

Kurs ved Kompetanseenheten: Kjønn, seksualitet og skjellsord i skolen – er elever og lærere bevisste på språket de bruker?

Arrangør: Høvåg Skole

Deltakere: 60-70

Målgruppe: Elever og ansatte v/Høvåg Skole

17. november

KRÆSJKURS I INKLUDERENDE KOMMUNIKASJON - om mangfold, inkludering og normkritisk kommunikasjon

Arrangør: Universitetet i Agder

Antall deltakere: 12

Målgruppe: Personalenheten ved Universitetet i Agder

17. november

Temakveld om skeives levekår i Agder.

Presentasjon ved Kompetanseenheten for kjønns- og seksualitetsmangfold og FRI Agder

Arrangør: Rød Ungdom Kristiansand

Antall deltakere: 8

Målgruppe: Personer fra ungdomspartiene i Agder

29. november

Helse for alle – skeive som streite

Introduksjon om undersøkelsen Skeives levekår i

Agder ved Kompetanseenheten for kjønns- og seksualitetsmangfold

Arrangør: Arbeidsgruppa for kjønn og seksualitet,

Klinikk for psykisk helse i Sørlandet Sykehus HF

Antall deltagere: 100

Målgruppe: Ansatte i helsesektoren i Agder eller andre interesserte

1. desember

Regional likestillingskonferanse om rasisme;

HVER.DAG.RASIME

Arrangør: UiA, Senter for likestilling og regionale aktører i Agder

Antall deltakere: 300 digitalt, ca. 80 fysisk til stede

Målgruppe: Videregående skoler, frivillig sektor, HR, leder i offentlig og privat sektor

8. desember

KRÆSJKURS I INKLUDERENDE KOMMUNIKASJON -- om mangfold, inkludering og normkritisk kommunikasjon

Arrangør: Universitet i Agder

Antall deltakere: 17

Målgruppe: Ledere ved Universitetet i Agder

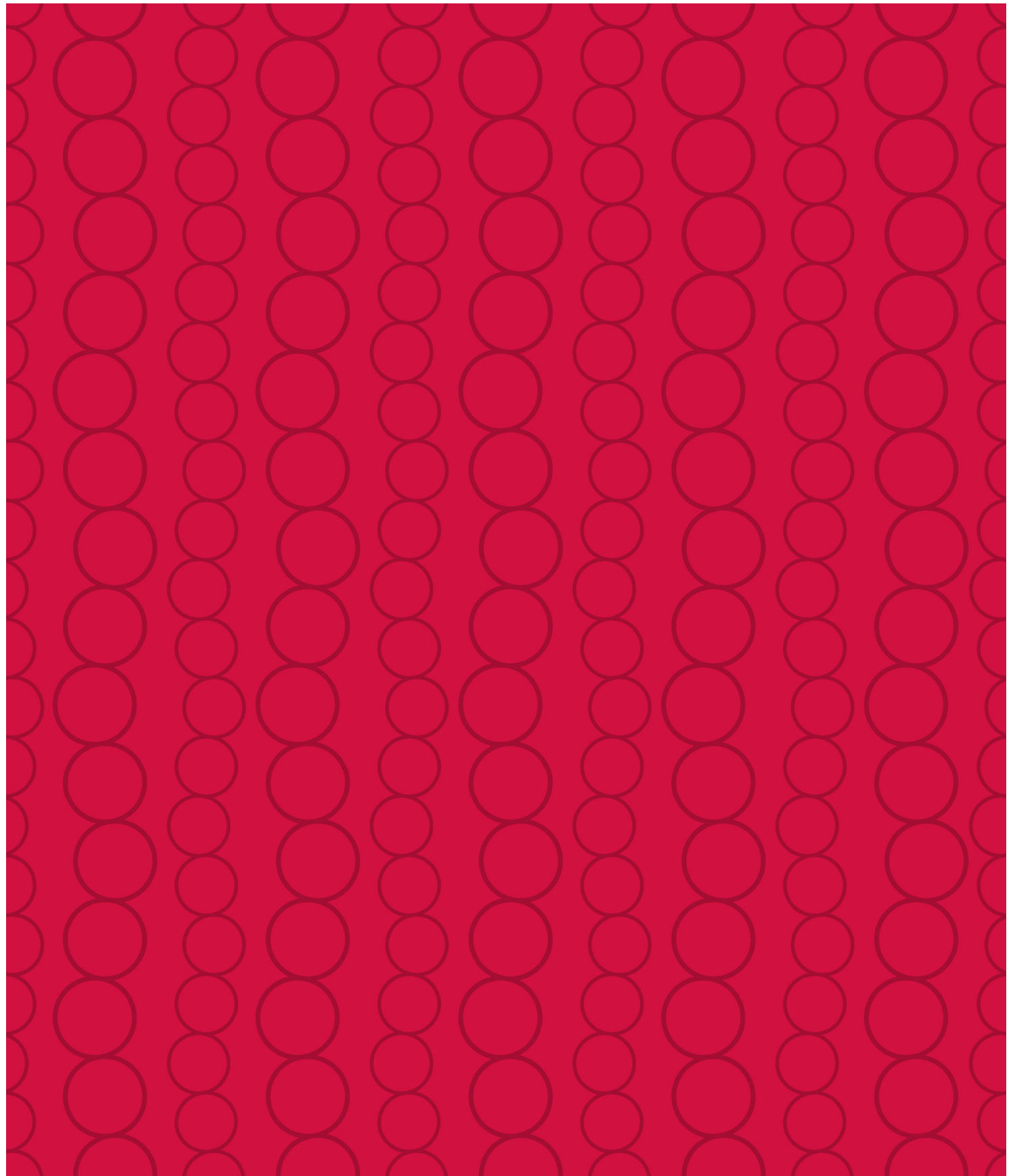

SENTERFORLIKESTILLING@UIA.NO

Nysgjerrig på hva vi driver med?
Følg oss på facebook og instagram, sjekk ut vår
hjemmeside og abonner på nyhetsbrevet vårt.

 Senter for likestilling

 senterforlikestilling

senterforlikestilling@uia.no
post(at)senterforlikestilling.org

UiA v/Senter for likestilling
Serviceboks 422
4604 Kristiansand

